

ИНСОН ҚАДРИ ВА ХОТИРАСИ ҲАМИША ЭЪЗОЗДА

Мамлакатимизда инсон манфаатларини таъминлаш, аждодларимизнинг ээгу ишлари, жасоратини улуглаш ва абадийлаштириш каби бебаҳо фазилатлар ҳаётимизда ўз ифодасини топиб келмоқда. Президентимиз Ислам Каримов ташаббуси билан 9 май — Хотира ва қадрлаш куни юртимизда умумхалқ байрами сифатида кенг нишонланиб келинаётгани бунинг яққол тасдиғидир.

Шу ўринда таъкидлаш жоизки, юртимизда амалга оширилаётган улкан бунёдкорлик ишлари, эришилаётган ютуқларнинг негизда аввало инсон омили муҳим. Тарихан қисқа даврда мустақил Ватанимизда халқимизнинг бунёдкорлик салоҳиятини, қўлга киритаётган ютуқларимизни бугун дунё тан олмақда, қўллаб мамлакатлар бизга ҳавас билан қарамоқда.

Шу боис ҳам бугунги тинч-осойишта кунларнинг қадрига етиш, мустақиллигимизни мустаҳкамлаш, ўсиб келаётган ёш авлод истиклолимиз тарихини чуқур ўрганиши, бундай кунларга осонлик билан эришилмаганини тушуниб, англаб етиши зарур. Айниқса, Хотира ва қадрлаш кунининг маъно-мазмуни, яъни ўтганларни эслаш, ҳаёт бўлганларни қадрлаш, Ватан

ни ҳимоя қилиш, уни дахлсиз сақлаш каби олижаноб фазилатларни уларнинг онгу тафаккурига сингдириш долзарб аҳамиятга молик. Зеро, ўтганлар хотирасини ёдда сақлаб, эъзозлаш миллий қадриятимизга айланиб, қон-қонимизга сингиб кетган ноёб фазилатдир. Ҳақиқатан ҳам, жаҳон тарихида даҳшатли из қолдирган, миллионлаб одамларнинг ум-

рига зомин бўлган урушнинг асорати йиллар ўтса-да, унутилмайди. Агар ана шу даҳшатли урушда 1,5 миллион юртдошларимиз қатнашиб, уларнинг тахминан 500 минг нафари ҳалок бўлганини эсга олсак, Ўзбекистонда ўша пайтдаги хонадонларнинг биронтасини бу фожиа четлаб ўтмагани аён бўлади.

(Давоми иккинчи бетда)

Аввало шуни таъкидлаш жоизки, демократик ҳуқуқий давлат ва кучли фуқаролик жамиятини барпо этиш йўлидан изчил бораётган мамлакатимизда фуқароларнинг давлат бошқарувини амалга оширишдаги иштирокини ва маҳаллий аҳамиятга молик масалаларни мустақил ҳал қилишларини таъминловчи ташкилий-ҳуқуқий қарорлар тизимини яратишга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Yangi qonun mohiyati

Фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органлари

фаолиятининг қонунчилик асосларини такомиллаштириш — фуқаролик жамиятининг ривожига хизмат қилади

Хусусан, Конституциямизнинг қабул қилиниши билан миллий давлатчилигимиз тарихида биринчи мартаба маҳалла демократик конституциявий институт мақомига эга бўлди. Бош қонунимизнинг 32-моддасида фуқароларнинг жамият ва давлат ишларини бошқаришда бевосита ҳамда ўз вакиллари орқали иштирок этиш ҳуқуқига эга эканлиги, бундай иштирок этиш ўзини ўзи бошқариш, референдумлар ўтказиш ва давлат органларини демократик тарзда ташкил этиш йўли билан амалга оширилишига оид меъёр ўз ифодасини топди.

Бундан ташқари Конституциямизнинг 105-моддаси билан фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органларининг ҳуқуқий асослари янада мустаҳкамланди. Унга кўра, шаҳарча, қишлоқ ва овулларда, шунингдек, улар таркибидаги маҳаллаларда ҳамда шаҳарлардаги маҳаллаларда фуқароларнинг йиғинлари ўзини ўзи бошқариш органлари бўлиб, улар икки ярим йил муддатга раисни (оксоқолни) ва унинг маслаҳатчиларини сайлаши белгиланди. Ушбу конституциявий қонунлар 1999 йил 2 сентябрда қабул қилинган "Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари тўғрисида"ги қонунда ҳам мустаҳкамланди.

(Давоми учинчи бетда)

Маълумки, эркин фуқаролик жамиятини барпо этиш ва ривожлантиришнинг муҳим шартларидан бири давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари фаолияти устидан жамоатчилик назоратини ўрнатиш ҳисобланади. Бунинг учун, энг аввало, мамлакатимизни демократик янгилаш ва модернизация қилиш жараёнида давлат ҳокимияти ва бошқарув органларининг фаолиятидаги очиқлик ва ошқораликни таъминлаш, аҳолини олиб борилаётган сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий ислохотларнинг бориши тўғрисида мунтазам хабардор қилиб бориш муҳим аҳамият касб этади.

Qonun ijodkorligi

Фуқаролик жамиятининг муҳим омили

Президентимиз томонидан тақдим этилган Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепциясида ана шу мақсадларга йўналтирилган самарали ҳуқуқий механизмларни яратиш мақсадида "Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолиятининг очиқлиги тўғрисида"ги қонунни қабул қилиш тақдирини эълон қилди.

Қонун лойиҳаси давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолиятининг очиқлиги соҳасидаги муносабатларни тартибга солиш бўйича миллий ва хорижий тажрибадан келиб чиққан ҳолда ишлаб чиқилган, бунда, авваломбор, ҳар қимнинг давлат тузилмалари фаолияти тўғрисидаги ахборотни эркин ва монеликсиз излаш, олиш, тадқиқ этиш, узатиш ҳамда тарқатишга доир конституциявий ҳуқуқини амалга ошириш жараёнида юзага келаётган ижтимоий муносабатларни тартибга солишга қаратилгани билан диққатга сазовордир.

(Давоми учинчи бетда)

Суд-ҳуқуқ тизими ислохотлари жамоатчилик нигоҳида

"Ижтимоий фикр" жамоатчилик фикрини ўрганиш маркази "Суд-ҳуқуқ тизими ислохотлари жамоатчилик нигоҳида" мавзуда навбатдаги сўровни ўтказди. Президентимиз Ислам Каримов томонидан Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепциясида белгилаб берилган вазифалар ижросини таъминлаш доирасида ташкил этилган сўровда мамлакатимиз ҳудудларида яшовчи барча аҳоли қатламлари турли соҳада меҳнат қилаётган, маълумот даражаси ва миялати турли хил бўлган эркак ҳамда хотин-қизлар иштирок этди.

Тадқиқотни ўтказишдан кўзланган мақсад, мониторинг режимида, фуқароларнинг мамлакатимизда суд-ҳуқуқ соҳасида амалга оширилаётган ислохотлардан хабардорлик даражасини, мазкур ислохотларнинг самарадорлиги, шунингдек, аҳоли ҳуқуқий маданиятини ошириш мамлакатимизда демократик ҳуқуқий давлат барпо этишнинг

муҳим устувор йўналишларидан бири сифатида белгиланди. Сўров фуқароларнинг аксарияти соҳани ислохот этишнинг мақсади, моҳияти ва натижаларидан яхши хабардор эканлини кўрсатди. Улар ушбу туб ўзгаришлар ҳаётимизда қонун устуворлигини қарор топтириш, инсон ҳуқуқларини ҳар томонлама таъминлаш ва ҳимоя қилишга қаратилганини англаган ҳолда уларни тўлиқ қўллаб-қувватламоқда. Иштирокчиларнинг суд-ҳуқуқ тизимини ислохот қилиш давр талаби, яъни демократлаштириш жараёнини кенгайтириш ва фуқаролик жамиятини шакллантириш билан боғлиқ эканига ишончи комил.

Сўров қатнашчилари шу муносабат билан амалга оширилаётган ва суд-ҳуқуқ соҳасини эркинлантириш ва инсонпарварлаштириш, суд ҳокимиятини мустаҳкамлаш, ҳуқуқий таълимни тубдан яхшилаш ва ҳуқуқий билимларни тарғиб қилишга қаратилган ташкилий-ҳуқуқий чора-тадбирлар мажмуини юксак баҳолади.

(Давоми иккинчи бетда)

Амалдаги қонунчилигимизга мувофиқ томонлар манфаатини ифодоловчи тергов сирни, тергов материаллари ва суд ишларига оид маълумотлар бошқаларга суриштирувчи, терговчи ёки суд жараёнида судьянинг руҳсати билангина ошқор этилишига йўл қўйилади.

Huquqiy ma'rifat

Ҳақиқатни аниқлаш бунда тергов ва суд ишларига оид маълумотлар муҳим ўрин тутди

Жиноят кодексининг 239-моддасида мазкур масала юзасидан жавобгарлик белгиланган. Унда қайд қилинишича, суриштирув ёки дастлабки тергов маълумотларини суриштирувчи, терговчи ёки прокурорнинг руҳсатисиз

ошқор қилган шахс энг кам ойлик иш ҳақининг эллик бараваригача миқдорда жарима ёки уч йилгача ахлоқ тузатиш ишлари ёхуд уч йилгача озодликдан маҳрум қилиш жазосига тортилади.

(Давоми иккинчи бетда)

Fuqarolik qonunchiligi

Ҳада шартномаси уни тузиш шартлари

Фуқаролар ўзларига тегишли мулкни сотиши, айирбошлаши ёки ҳада қилиши мумкин. Қонунчиликда ҳада — ҳада шартномаси орқали расмийлаштирилади ва бунда бирон-бир шахсга мулк ҳуқуқи текинга берилмайди.

Аниқроқ айтганда, кўчар мулк ҳада қилинаётганда, шартномада келажакда ҳада ваъда қилинган ҳолларда, ҳада қилувчи юридик шахс бўлганда шартнома ёзма тарзда тузилади. Кўчмас мулкни ҳада қилиш шартномаси нотариал тасдиқланган ва давлат рўйхатидан ўтказилган бўлиши лозим. Қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда давлат рўй-

хан шартномани бажаришдан бош тортишга ҳақли.

(Давоми тўртинчи бетда)

